

REFERAT Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget d. 18-06-2025

Mødedato Onsdag d. 18. juni 2025 kl. 08:30

Mødested Lokale 100

Mødedeltagere Kasper Pauli Pedersen, Andreas Würtz, Inge Dinis, Hanne Bang
Pedersen, Gert Bækgaard Christensen

Indholdsfortegnelse

Affaldsområdet - Årsrapport 2024.....	3
Affaldsområdet - Budget 2026 - Opmærksomhedspunkter.....	9
Emballageaffald - Orientering om udvidet producentansvar.....	11
Orientering om de lokale treparter (grøn trepart).....	13
Nyt forslag til indsats vedr. Virksomhedernes grønne omstilling.....	14
Anbefalinger vedrørende borgermøde for grøn omstilling.....	17
Sundsvej 26B, 7430 Ikast - Landzonetilladelse til udvidelse af lagerhal.....	19
Ruskærvej 3, Bording - landzonetilladelse til udvidelse af eksisterende plads til brug som oplagspla	24
Hørings svar til genbesøg af statens vandområdeplaner 2021-2027.....	27
Åbne meddelelser.....	28
Lukket: Lukkede meddelelser.....	30

Punkt 1: Affaldsområdet - Årsrapport 2024

07.01.00-P15-3-25

Beslutning

Taget til efterretning.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- Årsrapport 2024 for affaldsområdet tages til efterretning

Sagsfremstilling

Teknik og Miljø har udarbejdet en samlet rapport over affaldsområdets aktiviteter, økonomi og indsamlede affaldsmængder for 2024. Årsrapporten er vedlagt som bilag og nedenfor er fremhævet de væsentligste bemærkninger til 2024. Regnskab for 2024 er aflagt efter de gældende regnskabsprincipper. Alle tal er derfor ekskl. moms.

Årets samlede driftsresultat viser et overskud på ca. 5 mio. kr., heraf er der indregnet et overskud på 3,7 mio. kr. til afvikling af mellemværendet med kommunen. Det er bl.a. afskrivninger af investeringer i nye affaldsbeholdere og anlægsinvesteringer på genbrugspladserne. Mellemværende mellem affaldsområdet og kommunen er ved udgangen af 2024 i alt 3,9 mio. kr., som betyder at affaldsområdet skylder kommunekassen 3,9 mio. kr. Mellemværendet har baggrund i tidligere driftsunderskud og anlægsinvesteringer.

Samlet set er udgifterne steget med knap 8 % / ca. 4,9 mio. kr. fra 61,6 mio. kr. i 2023 til ca. 66,5 mio. kr. i 2024.

Indtægterne er faldet med ca. 3,9 mio. kr. fra ca. 75,4 mio. kr. i 2023 til ca. 71,5 mio. kr. i 2024, hvilket primært tilskrives et fald i indtægterne fra gebyrerne på "genbrugsordninger" på ca. 200 kr. pr. boligenhed.

Aktiviteter i 2024

Nedenfor er angivet en liste over de væsentligste opgaver som er udført på affaldsområdet i 2024

Husstandsindsamling:

- Nyt regulativ for husholdningsaffald blev godkendt endeligt af byrådet. Regulativet er efterfølgende uploadet i N-Star, den nationale regulativ database.
- Den sidste rest af enkeltbeholdere (ca. 3.000 stk.) nu er udskiftet med dobbeltbeholder til mad og restaffald, så alle borgere kan sortere madaffald fra restaffald.
- Der blev etableret to nye affaldsstationer på offentligt p-areal ved henholdsvis Siefert's Plads i Ikast og ved Fynbogården i Brande.
- Der blev afholdt sorteringsevent med Ikast Andelsboligforening ved Stadion Allé i Ikast. Der var mange besøgende ved eventet og der blev uddelt gratis poser og info om affaldssortering, med henblik på forbedring af affaldssortering.
- Nye fordringsregler / krav fra SKAT medførte udfordringer med opkrævning af renovationsgebyrer.
- Udfordringer med opkrævning medførte, at der blev igangsat udvikling af ny opkrævningsmodel for affaldsgebyrer i samarbejde med økonomiafdelingen og RINA.
- Der er udviklet en API, (figurer med affaldsstatistik og klimaeffekt) på Affald & Genbrugs hjemmeside, hvor der løbende opdateres en status på fordeling af indsamlet affald og CO2 reduktionen, således at borgerne kan følge med i affaldssorteringen og se at det har en gavnlig effekt på klimaet.
- Nye regler for asbestaffald medførte i efteråret 2024 en voldsom efterspørgsel på big bag ordningen.

Genbrugspladser og øvrige ordninger:

- De nye genbrugsområder på genbrugspladserne er videreudviklet for at øge andelen af direkte genbrug.
- Der er omrokeret containere på alle 4 genbrugspladser, for at minimere andelen af ”rest efter sortering”
- Nyt adgangssystem med nummerpladescanning er indført på alle genbrugspladser. Så fra årsskiftet 2023/2024 bliver alle CVR-registrerede biler opkrævet gebyr, når de kører ind på genbrugspladserne.
- Ny betalingsmodel for erhverv blev indfaset, således at der i hele 2024 er registreret alle CVR biler og opkrævning + betaling pr. bil.
- Besøg fra Kommunens venskabsby ”Voznesensk” i Ukraine medførte et formaliseret samarbejde omkring vidensdeling og udarbejdelse af strategisk affaldsplan til byen. Projektet er godkendt af Udenrigsministeriet, som også afholder diverse udgifter.

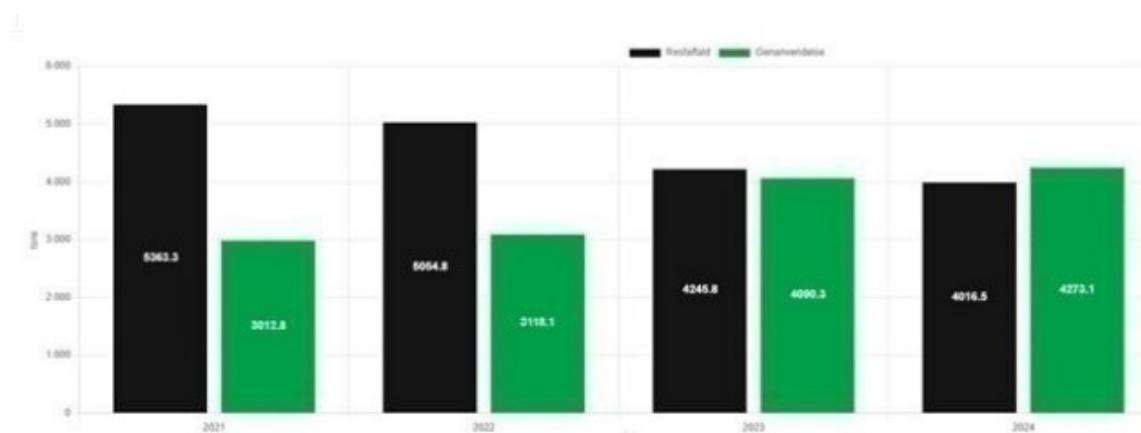
Selskabsgørelse m.v.:

- Energnist forbrændingsanlæg er blevet selskabsgjort i december 2024, med virkning fra 1. januar 2025.
- AFLD har overdraget og solgt ud af deres affaldsaktiviteter og reduceret mandskabet i forhold til nye regler, idet kommunerne ikke må udføre affaldshåndtering.
- Lovgivning omkring selskabsgørelse af kommunernes øvrige affaldsområde er sat på hold.
- Forsyningstilsynet har gennemgået ”gebyrer for markedspris” i 15 kommuner deriblandt Ikast-Brande Kommune.

Data for affaldsmængder 2024

Husstandsindsamling

Den indsamlede mængde restaffald fortsætter med at falde. I nedenstående figur ses fordelingen af rest- og madaffald i henteordningen fra 2021 til og med 2024 og der ses et fald i mængden af restaffald på ca. 1.300 ton eller et fald på ca. 33,5 % over 4 år. Det skyldes især indførelse af sortering af 10 affaldstyper og indsamling af genanvendeligt affald i den nye genbrugsbeholder. Hvor restaffaldet sorteres bedre.

Figuren viser fordeling af rest- og madaffald i årene 2021 til 2024.

Mængden af madaffald er steget med ca. 50 ton fra 2.188 ton i 2023 til 2.237 ton i 2024, hvilket er positivt da madaffaldet sorteres fra restaffaldet og tæller positivt både på genanvendelse- og klimakontoen.

I december måned blev de sidste enkeltbeholdere til restaffald ombyttet med 2- delte affaldsbeholdere til mad og restaffald. Der forventes derfor indsamlet en endnu højere andel af madaffald i 2025.

Affaldsmængder fra genbrugsbeholderen viser en variation mellem de enkelte emballagetyper, eksempelvis er mængden af glasemballage steget, hvorimod den indsamlede mængde papir og pap ligger på niveau med 2023.

Genbrugspladserne

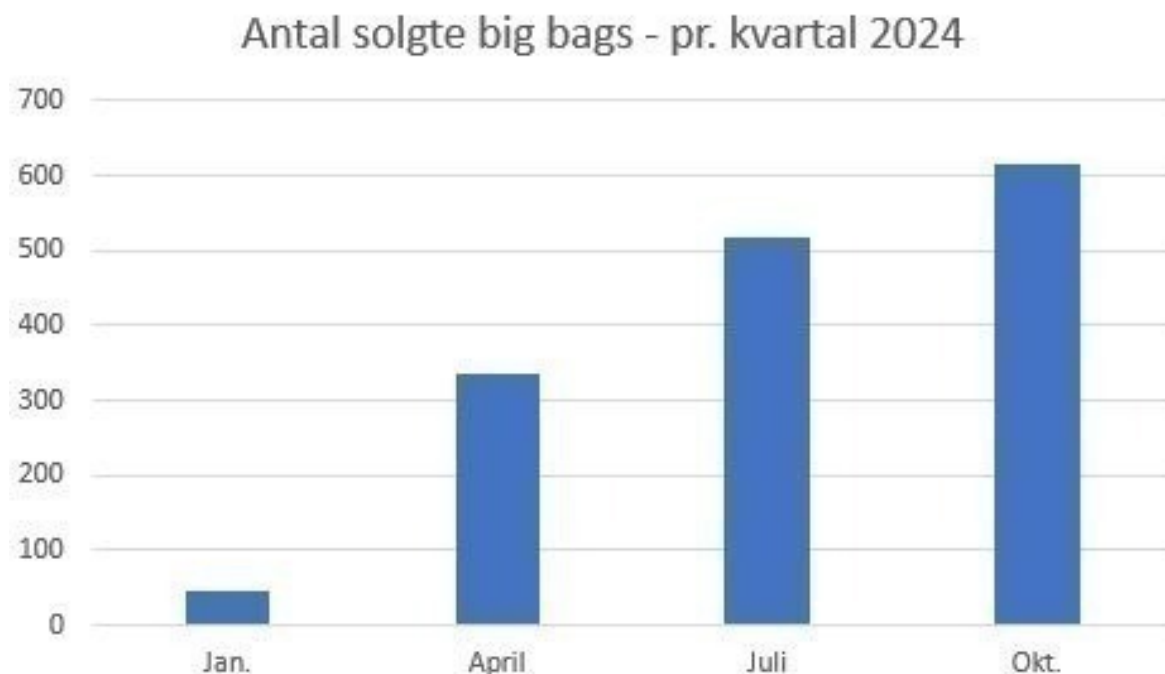
Genbrugspladserne kommer ud af 2024 med et stort driftsoverskud på ca. 5 mio. kr. På trods af, at udgifterne er steget og indtægterne er faldet med ca. 2,4 mio. kr. Indtægtsfaldet skyldes primært, at gebyret for genbrugspladser blev sat ned i 2024 og at indtægter fra salg af genanvendelige materialer er reduceret på grund af lave priser. Indtægter fra erhvervsgebyrer og salg af big bags trækker dog indtægterne den modsatte vej.

Affaldsmængden modtaget på genbrugspladserne i 2024 ligger over mængden i 2023. Det er primært affald til genanvendelse som er steget. Især affaldstyperne "uforurenet jord" (stigning på ca. 122% fra 3.570 ton i 2023 til 7.940 ton i 2024. 4370 ton) og haveaffald (stigning på ca. 10%). Disse affaldstyper har en lav behandlingspris og derfor slår stigningen ikke igennem på økonomien.

Den samlede affaldsstatistik dækker over, at affaldsmængderne på de selvbetjente genbrugspladser er steget, hvorimod affaldsmængderne på Ikast og Brande Genbrugsplads er faldet en anelse.

Indsamling af tagplader med og uden asbest

Nye regler for håndtering af asbestholdigt affald trådte i kraft i 2024, hvilket medførte en stor stigning i salget af big bags hen over efteråret 2024. I tabellen nedenfor er anført salget opgjort kvartalsvis.

Tabel over antal solgte big bags i 2024, opgjort kvartalsvis.

Nye regler for asbestaffald betyder, at der indføres certificeringskrav for de virksomheder, som skal håndtere asbestholdigt affald.

Der skal endvidere føres protokol over de medarbejdere, som har arbejdet/ været udsat for asbest. Protokollen skal gemmes i op til 40 år, da asbestrelaterede sygdomme udvikles langsomt over tid.

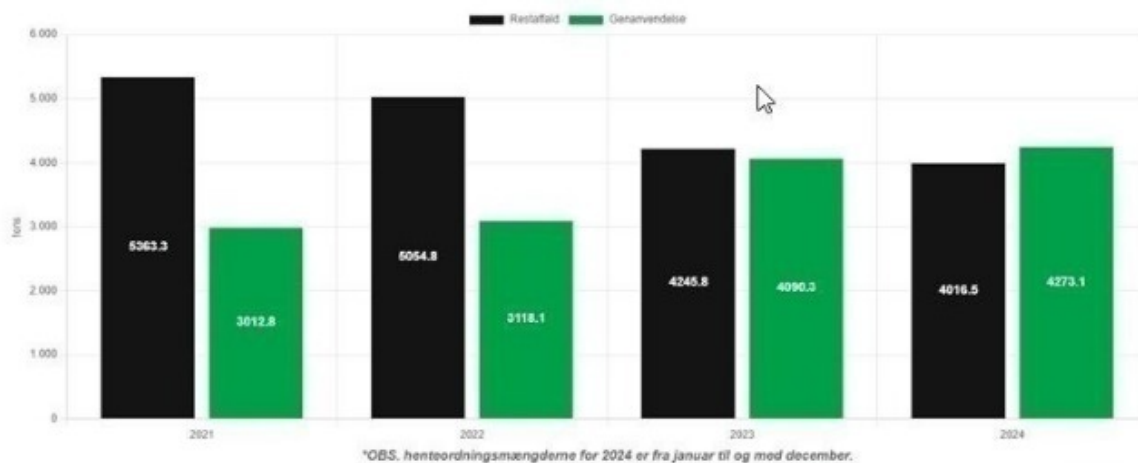
Registrering af medarbejdere, som tidligere har været udsat for asbestaffald i forbindelse med arbejdet på genbrugspladserne er igangsat.

Formidling om affaldssortering

Affaldsanalysen fra 2023 viste, at der var et stort potentiale at hente ved en bedre affaldssortering ved kommunens etageboliger. Teknik og Miljø har derfor, i samarbejde med Ikast Andelsboligforening afholdt sorteringsevents ved Stadion Allé, i Ikast. Eventet havde mange besøgende og der blev snakket om affaldssortering med beboerne og uddelt poser og info materiale som blev taget godt imod.

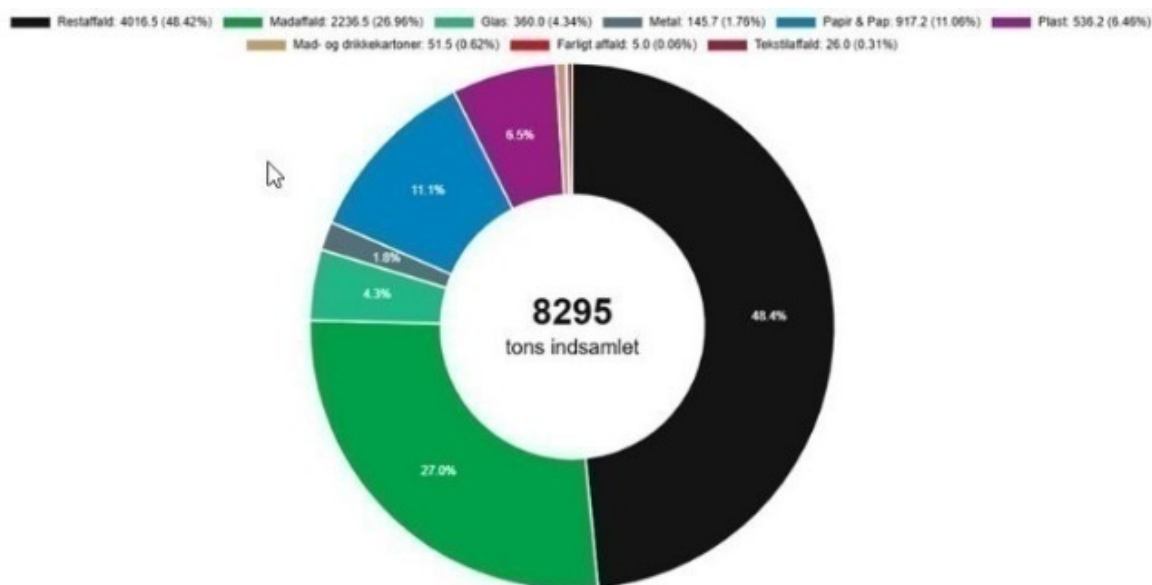
I 2024 blev der udviklet en API (figurer med affaldsstatistik og klimaeffekt) til hjemmesiden, så kommunens borgere kan følge statistikken og mængderne for det husstandsindsamlede affald på hjemmesiden www.affald.ikast-brande.dk klik på "hvordan går det med sorteringen?".

Sortering i nye fraktioner betyder, at det genanvendelige affald ikke længere ryger til forbrænding, men i stedet sendes til genanvendelse. 2024 var første år, hvor der blev indsamlet mere genanvendeligt affald end restaffald fra de private husstande.

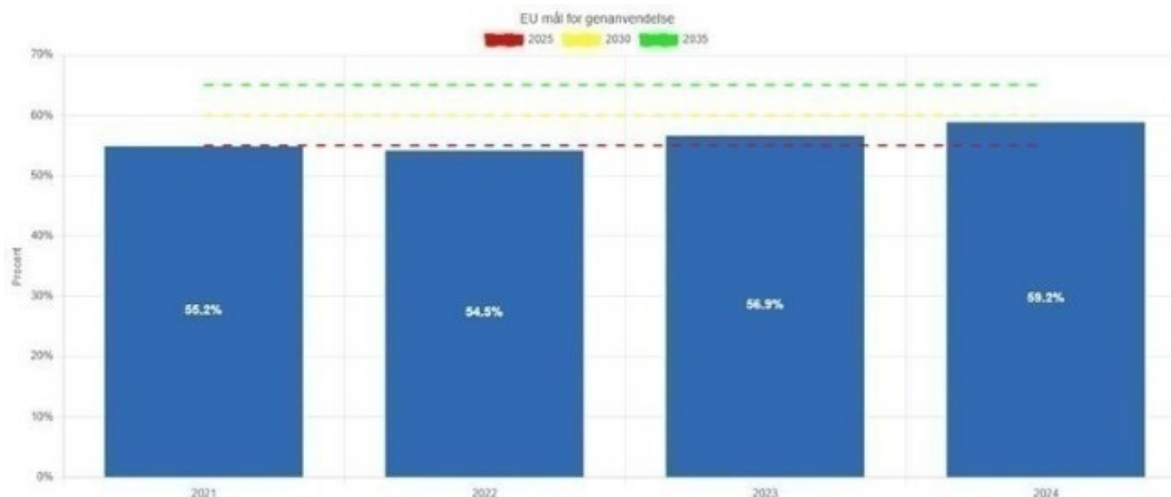

Figuren viser udviklingen i mængden af restaffald og genanvendeligt affald fra det husstandsindsamlede affald fra 2012 – 2024. Kilde: Affaldsviden. JHN Processor.

Nedenstående cirkeldiagram viser fordelingen af det affald, der er indsamlet med henteordning i 2024. Selvom mængden af restaffald har været faldende de sidste par år, er det fortsat den fraktion, der indsamles mest af ved husstanden.

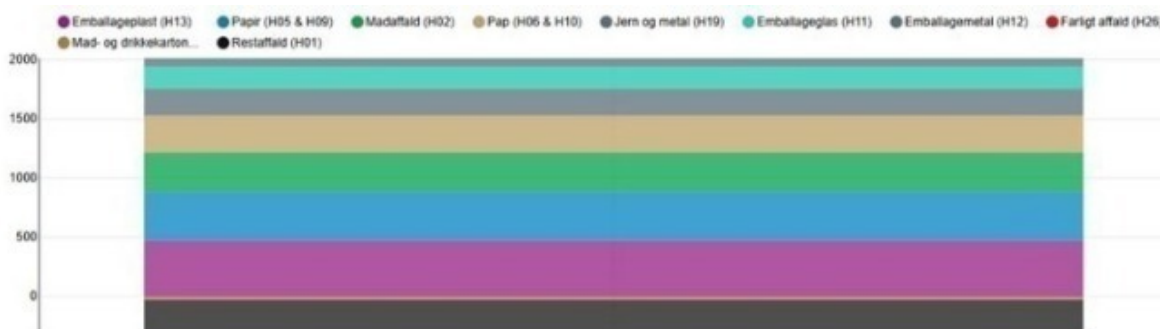
Figuren viser fordelingen af affald indsamlet med henteordning i 2024. Kilde: Affaldsviden. JHN Processor.

Ikast-Brande Kommune ligger over landsgennemsnittet for genanvendelse af affaldet i alle årene og har i de seneste 5 år kun været under EU-målet i 2022. Målsætningen for 2025 er 55% af affaldet skal afsættes til genanvendelse. Den reelle genanvendelsesprocent er et nøgletal, der viser, hvor meget af affaldet der reelt bliver genanvendt til nye produkter og materialer. Næste pejlemærke er EU-målet i 2030, hvor mål for genanvendelse er 60%.

Klimaeffekter

I 2024 har kommunen sparet klimaet for mindst 1.680 ton CO₂ ved håndtering af det husstandsindsamlede affald. Som nedenstående figur viser, sparer håndteringen af de genanvendelige fraktioner klimaet for over 2.000 ton CO₂. Den samlede effekt er dog mindre, fordi behandlingen af farligt affald, mad- og drikkekartoner samt restaffald til forbrænding har en udledning på 316 ton CO₂.

Figuren viser en opgørelse over CO₂ udledninger og besparelser pr. fraktion i 2024. Kilde: Affaldsviden. JHN Processor.

Klimaeffekten er opgjort i CO₂-ækvivalenter og har til formål at give en indikation af effekten af affaldssortering og genanvendelse. Bemærk: Et positivt tal er lig med en besparelse af CO₂. Et negativt tal er lig med en øget CO₂-udledning. Klimafaktorerne inkluderer udledninger ved indsamling, transport, sortering, affaldsbehandling af rejekt, behandling af hovedfraktionen og besparelser ved undgået produktion af nye materialer.

Til sammenligning udleder en person i Danmark i gennemsnit ca. 13 ton CO₂ årligt.

Mængderne fra genbrugspladserne er ikke indeholdt i ovenstående figur.

Årsrapport 2024 for affaldsområdet er vedlagt som bilag, hvor den kan læses i sin helhed.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Bilag

Årsrapport 2024

Punkt 2: Affaldsområdet - Budget 2026 - Opmærksomhedspunkter

07.00.00-S29-2-25

Beslutning

Taget til efterretning.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- orientering om budgetrammen for 2026 for affaldsområdet tages til efterretning
- takster og gebyrer for private husstande og kommunale institutioner behandles på mødet i august
- takster for erhvervsvirksomheders brug af genbrugspladser behandles på en særskilt sag på mødet i august

Sagsfremstilling

Sagen omhandler budget 2026 for affaldsområdet. Affaldsområdets økonomi styres i Renovationsfonden og er et brugerfinansieret område. Det betyder, at indtægter og udgifter for hver ordning skal "hvile i sig selv" og at indtægter og udgifter derfor skal balancere over tid. Teknik og Miljø har vurderet Renovationsfonden økonomi.

Sagsfremstillingen er en indledning til det egentlige budget 2026, som er under udarbejdelse. Denne sagsfremstilling beskriver hvilke ændringer der forventes i det kommende år og som vil påvirke budget 2026.

Der er på nuværende tidspunkt følgende opmærksomhedspunkter, som vil påvirke Budget 2026.

Udgifter - Budget 2026:

Administration, storskrald og "Åvrige ordninger"

Der forventes et uændret serviceniveau, men der forventes en større udgift på administration til opkrævning af affaldsgebyrer da den nuværende model/praksis er ressourcekrævende, hvilket primært skyldes ændrede retningslinjer fra Gåldsstyrelsen. Der pågøres derfor en evaluering af opkrævning, procedure og system som vurderes utidssvarende og kræver mange mandtimer i forskellige afdelinger. Det undersøges bl.a. om en ekstern aktør kan løfte opgaven fremadrettet.

Restaffald og Genbrugsordninger

Der forventes et uændret serviceniveau på restaffald (indsamling af dagrenovation) samt genbrugsordninger. Prisen for behandlingen af restaffald er dog steget, pga. Selskabsgærelsen af forbrændingsanlæggene, hvilket betyder at der kommer en merudgift til behandling af restaffald.

Der skal gennemføres et nyt udbud vedrørende indsamling af mad-restaffald (dagrenovationsbeholderen) og metal, plast samt mad- og drikkekartoner (genbrugsbeholder). Ny kontrakt forventes indgået pr. 1. september 2026 og nye priser vil derfor være gældende i sidste kvartal af 2026, da priserne er ukendte planlægges indsamlingsomkostninger fastholdt på et uændret niveau.

Der er indført producentansvar på emballageaffald fra 1. oktober 2025, som medfører at producenterne skal afholde udgifterne til indsamling og håndtering af emballageaffaldet (se også sag nr. 3 vedr. producentansvar).

Vågtafregningen på dagrenovation blev drøftet på Byrådsmødet d. 9. september 2024, hvor budgettet og taksten fastsat for affaldsområdet i 2025 blev fastlagt. Teknik og Miljø anbefalede på daværende tidspunkt at afvente kompensationen for producentansvaret på emballageaffald før det anbefales at overgå til afregning med fast beholder takst for husholdninger. Producentansvaret er nu indført med fuld kompensation fra 2026 og derfor anbefaler Teknik og Miljø, også at afregningen for dagrenovation overgår til en fast beholder takst.

Farligt affald og tekstilaffald

Farligt affald: Der skal gennemføres nyt udbud på behandling af og indsamling af farligt affald. En mindre betydning får producentansvar for batterier der pr 1. august 2025 overgår fra kommuner til producenter.

Tekstilaffald: Der skal afholdes nyt udbud af tømning og indsamling af tekstilkuber da aftalen udløber ved årsskiftet 2025/2026. Der forventes nye og højere priser for tømning af tekstilindsamling i kuber. Der er også afholdt udbud på "behandling" af tekstilaffald i foråret 2025, manglende konkurrence og umodent marked medfører at behandlingsprisen er forholdsvis høj. Tekstilaffald er blevet den dyreste affaldstype at behandle. Der arbejdes på en form for producentansvar i EU regi, men det er uvist hvornår lovgivning på området er på plads og hvilke økonomiske konsekvenser det medfører.

Genbrugspladser

Der er i foråret 2025 gennemført en ny brugerundersøgelse på genbrugspladserne. Brugerundersøgelsen skal danne grundlag for beregning af gebyrer for henholdsvis erhvervsvirksomheder og private husstande, og vedlægges i forbindelse med behandling af erhvervsvirksomheders gebyr for brug af genbrugspladserne.

Der er endvidere igangsat en vurdering og undersøgelse af, hvordan vi sikrer vores genbrugspladser lever op til kommende krav og forventninger. I forbindelse med denne analyse planlægges der igangsat en politisk proces og der forventes skitseret en række tiltag, som skal indarbejdes i det kommende budget. Samt en mere langsigtet investeringsplan for genbrugspladserne, herunder fokus på evt. større anlægsinvesteringer i fremtiden. Det er bl.a. emner som "selvbetjente genbrugspladser" hvordan sikres en god affaldssortering, da der opleves en nedadgående kvalitet for sorteringen på de selvbetjente genbrugspladser. Hvilken betydning får producentansvar for genbrugspladsernes fremtid, er strukturen med 4 genbrugspladser optimal. Overvejelser omkring direkte genbrug, samarbejdet med foreninger og eventuel revurdering af genbrugsbutik m.v. Disse emner indgår i opgaven omkring fremtidssikring af genbrugspladserne.

Å

Indtægter - Budget 2026:

Udgifter til affaldsområdet skal finansieres af gebyrer fra private og de erhvervsvirksomheder, som benytter kommunens service på affaldsområdet. Som noget nyt skal også producenterne af emballageaffald afholde omkostninger til indsamling og behandling af emballageaffald. Det er beregnet, at kommunen bliver kompenseret ca. 8,9 mio. kr. årligt hvoraf de ca. 7,5 mio. kr. stammer fra genbrugsbeholderen og tømning af glaskuber.

Primo 2025 skyldte affaldsområdet ca. 3,9 mio. kr. i mellemværendet til kommunekassen. Mellemværendet består af anlægs over- / underskud og drifts over-/underskud. Det blev politisk besluttet i 2022 (Byrådets 12.09.2022, pkt. 4), at anlægsmellemværendet med kommunekassen skal afvikles over en periode på 10 år, hvilket fastholdes, ved at dække afviklingen af et overskud på indtægterne.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 3: Emballageaffald - Orientering om udvidet producentansvar

07.17.00-P20-10-23

Beslutning

Taget til efterretning.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Denne sag omhandler implementering af udvidet producentansvar for emballageaffald og en beskrivelse af den nye opgave for kommunerne omkring beregning og opkrævning af gebyrer, og at regningen skal sendes til producenterne af emballageaffald.

Baggrund

Den 1. oktober 2025 træder nye regler for producentansvar for emballage i kraft. Det betyder, at virksomheder selv skal betale for at håndtere det emballageaffald, de skaber. Emballageaffald er alt fra mælkekartoner til shampoo dunken, rødbedeglasset, vinflasken mv. Loven betyder, at virksomheder der f.eks. sælger emballerede produkter eller producerer emballage til det danske marked, både får et økonomisk og organisatorisk ansvar for emballagens rejse fra produkt til affald.

Indtil nu har kommunerne - og dermed borgere - stået med regningen for alt den emballage der hvert år ender som affald. De nye regler vender den tilgang på hovedet ved at placere ansvaret og regningen hos de virksomheder der bruger pap, plast og andet emballage, når de sender varer til deres kunder. Omvendt bliver borgernes affaldsgebyrer mindre.

De nye regler er udviklet efter princippet om, at forureneren betaler. Det betyder at virksomheder fremadrettet skal indrapportere al den emballage, de sælger eller benytter sig af. Når virksomhederne betaler for emballageaffaldet, får de et økonomisk incitament til både at bruge mindre emballage og vælge mere miljøvenlige emballagetyper, idet prisen vokser med emballagens miljømæssige aftryk.

Der er oprettet en række "kollektive ordninger" som virksomheder skal melde sig ind i, for at sikre at emballageaffaldet registreres, håndteres og genanvendes korrekt. De tre overordnede kollektive ordninger er:

- VANA (navnet er udledt af nordisk mytologi "Vanaheim" og er stiftet af DI, Landbrug og fødevarer, dansk erhverv m.fl.)
- ERP Denmark (European Recycling Platform)
- Emballageretur

Det er netop blevet offentliggjort, at Ikast-Brande Kommune har fået tildelt VANA som modtager af kommunens emballageaffald for den første periode, som indbefatter sidste kvartal af 2025 og hele 2026.

Emballagen opdeles i forskellige materialekategorier som pap, plast, glas, aluminium, jernholdige metaller, træ, keramik, kork, porcelæn, mad- og drikkevarekartoner og tekstil.

Kommunen har til opgave at beregne gebyrer for emballageaffald der indsamles i kommunens affaldsordninger, det vil sige både fra genbrugspladserne, og især henteordninger, som tømning af genbrugsbeholder og, i mindre grad, beholder til restaffald, miljøbokse med farligt affald og tømning af glaskuber.

Ikast-Brande Kommune skal fortsat stå for indsamling af alt affald inklusiv emballageaffald, mens producenterne skal varetage affaldsbehandlingen efter indsamlingen.

Beregning af gebyrer

Teknik og Miljø har i samarbejde med de øvrige AFLD kommuner og med hjælp fra ekstern rådgiver (JHN Processor) beregnet gebyrer til de kollektive ordninger. Beregningerne er udført med udgangspunkt i den tilførende bekendtgørelse om emballageaffald, hvor der er fastlagt procentandele af affaldsmængden, som vurderes at være emballageaffald. Dertil kommer en specifik vurdering af de administrative omkostninger, afskrivning af beholdere og andre forudsætninger som er fastlagt i samarbejde med AFLD kommunerne.

Producenterne skal fremover betale for håndteringen af emballageaffaldet – både udgifterne til den kommunale indsamling og de efterfølgende udgifter til affaldsbehandlingen.

Kommunerne skulle senest den 1. maj 2025 have fastsat de første producentgebyrer, som skal opkræves hos de kollektive ordninger til at dække udgifterne til kommunernes indsamling af emballageaffald for 4. kvartal 2025. JHN Processor har beregnet at Ikast-Brande Kommune kan sende gebyrer på i alt 2,26 mio. kr. for 4. kvartal 2025, hvor 1,9 mio. kr skal dække emballage fra genbrugsbeholder / husstandsindsamlet og de ca. 0,36 mio. kr. skal dække udgifter for emballageaffald indsamlet på kommunens genbrugspladser.

Udgifterne til indsamling og behandling af den del af affaldet, der ikke er emballageaffald, skal fortsat opkræves via affaldsgebyret.

Der vil i beregning af fremtidige affaldsgebyrer blive taget højde for kompensation af den kommunale udgift til affaldshåndteringen af emballageaffald. På årsniveau forventes der en kompensation på i alt 8,96 mio. kr. for henholdsvis "henteordninger" og for genbrugspladser. På kommunens hjemmeside findes en oversigt over den beregnede omkostning, som er gebyrbelagte for de enkelte emballagetyper: <https://affald.ikast-brande.dk/erhverv-og-byggeaffald/genbrugsplads-for-erhverv/producentgebyr-for-emballageaffald>

Økonomi

Der vil i den fremtidige gebyrberegning blive taget højde for producenternes andel af udgift til håndtering af emballageaffald.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 4: Orientering om de lokale treparter (grøn trepart)

01.30.00-P22-1-24

Beslutning

Taget til efterretning.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Teknik og Miljø orienterer om arbejdet med implementeringen af aftalen om et grønt Danmark (grøn trepart). Udvalgsmedlemmerne orienterer samtidig fra de politiske møder i de lokale treparter siden sidste udvalgs møde i maj 2025. Teknik og Miljø orienterer også om de to møder for lodsejere, der blev afholdt den 20. maj og 4. juni 2025.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen

Punkt 5: Nyt forslag til indsats vedr. Virksomhedernes grønne omstilling

01.00.00-P20-1-24

Beslutning

Vedtaget

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 7. maj 2025

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- forslag til tilpasset projekt vedr. "Virksomhedernes grønne omstilling" godkendes.

Sagsfremstilling

Supplerende oplysninger 18. juni 2025, pkt. 5

Ved Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets møde den 7. maj 2025 blev det ved punkt 5, "Klimaplan - forslag til handlinger vedr. virksomhedernes grønne omstilling 2025" vedtaget, at udvalget ønsker en nedskaleret indsats svarende til 250.000 kr., samt at administrationen vender tilbage til udvalget med en nærmere beskrivelse af en indsats svarende hertil. Fokus i arbejdet skal være nedbringelse af lokale virksomheders Co2 aftryk."

Forslag til nedskaleret indsats for virksomhedernes grønne omstilling

Nedenfor fremgår et forslag til nedskaleret indsats fra Erhvervsrådet, der prioriterer de handlinger, som med størst sandsynlighed nedbringer deltagende virksomheders CO2-aftryk. Indsatsen er fortsat målrettet produktionsvirksomheder i kommunen.

Individuel vejledning:

Denne indsats vurderes som central i indsatsen, og det som i første fase har givet flest konkrete resultater.

Det forventede antal vejledninger i den tidligere indstilling var minimum 35 vejledninger. I et nedskaleret projekt til 250.000 kr. foreslås dette tal ændret til 25 vejledninger.

Målgruppen som vi aktivt vil opsøge med henblik på vejledning, vil være de virksomheder, hvor der er det største potentiale for egentlig CO2-reduktion. Det vil typisk være virksomheder indenfor produktion, bygge- og anlæg, transport mv.

I vejledningen af virksomhederne vil der med udgangspunkt i den strategiske energiplan være fokus på at motivere til igangsætning af økonomiske forundersøgelser af elektrificering, tidlig inddragelse af netselskaberne, og udnyttelse af overskudsvarme.

Grøn produktions task-force:

Den grønne produktions-task force foreslås fortsat i nedskaleret form. Task-force møder hvor relevante specialister giver minimum 6 virksomheder helt konkrete anbefalinger til CO2-reduktion med særligt fokus på at fremme elektrificering eller brug af grønne brændsler. Målgruppen er virksomheder, som f.eks. i dag anvender naturgas, olie eller lignende i deres produktion.

Erfaringsudveksling og kompetenceudvikling om ESG og grøn omstilling:

Denne indsats kan fortsat være en del af en ny indsats. Med fokus på kompetenceudvikling og videndeling afholdes minimum 3 kollektive møder for virksomheder. Møderne kan være workshops, netværksmøder eller lignende vedr.

energioptimering, klimaregnskab, CO2 reduktion, hjælp til dokumentation i forbindelse med ESG. Det kan også være et elkøbsforum med udgangspunkt i anbefalingerne fra den strategiske energianalyse.

Ovenstående forslag omfatter ikke handlingen "Lokale- energi og ressourcensamarbejder". Dette skyldes, at det er den del af indsatsen, hvis egentlige effekt er behæftet med den største usikkerhed, idet succes med et sådan projekt er af afhængig af mange eksterne faktorer.

Næste skridt

Såfremt Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget godkender den nedskalerede indsats, vil arbejdet igangsættes umiddelbart efter.

Økonomi

Teknik og Miljø foreslår, at der fra budgettet til "Klimaindsatser" disponeres 250.000 kr. i 2025 til indsatsen i Erhvervsrådet.

Tidligere sagsfremstilling 7. maj 2025 pkt. 5:

"Teknik og Miljø forelægger forslag til handlinger vedr. virksomhedernes grønne omstilling i 2025.

Ved Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets møde d.2.april 2025 (pkt. nr. 8) fremlagde Erhvervsrådet evaluering af 2024-indsatsen "Virksomhedernes Grønne Omstilling". I nærværende dagsorden foreslås en række handlinger, som viderefører indsatsen fra 2025, i overensstemmelse med målsætninger og handlinger vedrørende erhverv fra Ikast-Brande Kommunes klimaplan og den strategiske energiplan. Handlingerne bygger videre på den hidtidige indsats i Erhvervsrådet, ligesom der skabes synergi med Ikast-Brande Kommunes tilsynsarbejde.

Forslag til handlinger

Teknik og Miljø foreslår, at Ikast-Brande Kommune fremmer den grønne omstilling af virksomhederne, dels via sin myndighedsrolle i forbindelse med f.eks. miljø- og affaldstilsyn, og dels via erhvervsfremmeindsatsen i Erhvervsrådet.

Via kommunens affalds- og miljøtilsyn kan tilsynsmedarbejderen f.eks. informere virksomheder med planer om større elektrificeringsprojekter om netselskabernes ønske om tidlig orientering ved større omstillingsprojekter, ligesom virksomheder med stor volumen i restprodukter kan foreslås at undersøge muligheder for at indgå i symbioser med potentielle aftagervirksomheder frem for at betale for at restprodukterne bortskaffes. Til dette formål vil medarbejdere indenfor miljø- og affaldstilsyn få adgang til relevant viden, som kan understøtte enkelt og klar kommunikation med virksomhederne om relevante opmærksomhedspunkter og projekter i forbindelse med tilsynsbesøgene.

Måltrettet dialog med virksomhederne om muligheder for grøn omstilling, samt etablering af netværk kræver en mere faciliterende rolle, som i dag varetages af Erhvervsrådet.

Teknik og Miljø foreslår, at indsatsen "Virksomhedernes grønne omstilling" videreføres i tilpasset form, så anbefalingerne fra strategisk energiplan implementeres fra 2025 i synergi med den hidtidige indsats. Idet der i høj grad er synergi mellem handlingerne, anbefaler Teknik og Miljø at handlingerne besluttet som en samlet løsning, i forlængelse af indsatsen for virksomhedernes grønne omstilling.

Individuel rådgivning

Teknik og Miljø foreslår, at Erhvervsrådet også i 2025 tilbyder virksomhederne rådgivningsbesøg om grøn omstilling. Dette vil dels sikre den fortsatte fremme af grøn omstilling blandt virksomhederne generelt, og dels identificere yderligere virksomheder med potentiale for at indgå i de øvrige dele af indsatsen. Målgruppen for rådgivningsbesøgene vil være virksomheder, som ikke tidligere har fået rådgivning om grøn omstilling, og som heller ikke har fået et af de almindelige "virksomhedsservice"-rådgivningsbesøg.

Grøn produktion

Indsatsen vil fortsætte det arbejde, der er iværksat i 2024, hvor Erhvervsrådet tilbød virksomhederne besøg af en task force, der kunne gennemgå virksomhedernes produktionslinjer med henblik på at identificere muligheder for reduktion af

CO2-aftrykket. Fokus foreslås nu skærpet til at "fremme" grønne produktionsformer blandt virksomheder, som anvender naturgas eller olie i deres produktion, hvor virksomhedernes muligheder gennemgås med henblik på, at de selv arbejder videre med at søge specialiseret rådgivning og indkøb af løsninger. Afhængig af dialogen med den enkelte virksomhed, vil fokus dels kunne være om elektrificering eller anden fuel-shift, og dels vil det kunne være anden grøn omstilling såsom udskiftning af råvarer eller bedre anvendelse af restprodukter.

Erfaringsudveksling om ESG og grøn omstilling

Den foreslåede indsats bygger videre på resultaterne fra 2024-indsatsens arbejde med kompetenceudvikling ift. ESG, og indebærer, at Erhvervsrådet etablerer et forum, hvor virksomhederne kan drøfte deres erfaringer indenfor grøn omstilling og ESG-rapportering, her særligt med vægt på E'et. E står for "Environment" og favner f.eks. klima, energi og biodiversitet. Det er Erhvervsrådets erfaring, at ESG-arbejdet ofte danner grundlag for virksomhedernes arbejde med grøn omstilling, og deltagelse i diverse netværk opleves mere relevant, hvis afsættet er ESG-arbejdet. Indsatsen indebærer møder og informationsarrangementer for ESG-medarbejdere, ledere m.v. i virksomheder i Ikast-Brande Kommune.

Lokale energi- og ressourcensamarbejder (klynger/symbioser)

Indsatsen fortsætter Erhvervsrådets hidtidige indsats om synergier og symbioser, hvor der allerede er påbegyndt dialoger med virksomheder i 3-4 geografier i Ikast-Brande Kommune.

Økonomi

Teknik og Miljø foreslår, at der fra budgettet til "Klimaindsatser" disponeres 475.000 kr. i 2025 til indsatsen i Erhvervsrådet.

Potentiale for CO2-reduktioner

Om end Ikast-Brande Kommune ikke er i besiddelse af detaljerede data om den enkelte virksomheds CO2-udledning, er der generelle data i Klima- og energiregnskabet for kommunen, som EA Energianalyse anvendte til at indikere potentielle CO2-effekter ved elektrificering af virksomhederne i kommunen. Data vedrører primært procesgas, da f.eks. CO2-beregninger på køling og affald er baserede på nationale gennemsnit frem for lokale data.

EA Energianalyse anvendte data fra 2020, hvor naturgas udgjorde 64 % af energiforbruget i industrien. Det forbrug medførte en samlet CO2-udledning på ca. 44.000 tons CO2, hvilket svarede til 19 % af de samlede CO2-udledninger relateret til energi, og ca. 8 % af kommunens samlede drivhusgasudledninger i 2020. Fuld udfasning af naturgas fra industrien i Ikast-Brande Kommune vil dermed indebære en mindsket CO2-udledning på 44.000 tons CO2. "

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 6: anbefalinger vedrørende borgermøde for grøn omstilling

01.00.00-P20-15-24

Beslutning

Vedtaget

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- Status for arbejdet med Forum for grøn omstilling tages til efterretning.
- Forslag til titel, indhold, invitation og proces godkendes.

Sagsfremstilling

I nærværende dagsorden gives status på arbejdet med Forum for grøn omstilling inkl. forslag til program med politikerdeltagelse, titel m.v.

Arbejdet med planlægning af arrangementet "Forum for grøn omstilling" går fremad. I samarbejde med Democracy X er der udarbejdet forslag til program, og der arbejdes på at få aftaler med relevante fagpersoner m.v.

Om arrangementet

Teknik og Miljø oplyser, at arrangementet afholdes fra kl. 17.00-20.00 den 9. september 2025 i Sentrum Isenvad. Der forventes deltagelse af mellem 75 og 100 borgere, foreningsrepræsentanter m.v.

Teknik og Miljø foreslår, at arrangementet får titlen "Sammen er vi grønnere". De indledende drøftelser med mulige deltagere og samarbejdspartnere har vist, at titlen "Forum for grøn omstilling" generelt fortolkes som noget tilbagevendende og fast, hvilket går imod Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets ønske om et enkeltstående arrangement. Den nye titel vil mindske risikoen for misforståelser om arrangementets indhold og formål, ligesom det vurderes at være mere relevant og motiverende for målgruppen.

Overordnet program

Programmet for arrangementet udvikles med det fokus, at borgere, foreninger og samarbejdspartnere m.v., deler og beslutter fælles handlinger for grøn omstilling. Teknik og Miljø foreslår, at medlemmer af Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget deltager som bordformænd ved den del af processen, hvor borgere drøfter egne handlinger.

Nedenfor fremgår forslag til program i oversigtsform:

- Velkomst
- Åben "markedsplads" med inspiration inden for forskellige områder hvor borgere, kommune m.v. kan ændre vaner og forbrug til gode for klima, natur og bæredygtighed. Markedspladsen vil bestå af "stationer", hvor repræsentanter for foreninger, borgerinitiativer m.v. fortæller om deres initiativer, med god plads til samtale og udvikling af konkrete handlinger sammen med deltagerne. Med afsæt i Democracy X's indledende dialoger med borgere og samarbejdspartnere, samt erfaringer fra lignende arrangementer i Brøndby og Køge, foreslås følgende temaer:
 - Vores Forbrug (f.eks. Repair cafe, genbrugsbutikker, byttemarked, cirkulær økonomi)
 - Vores Mad (f.eks. madspild, fællesspisning, grøn mad)
 - Vores Natur (f.eks. klimatilpasning, planter m.v.)
 - Vores Energi og Huse (f.eks. energibesparelser, energifællesskaber, tiny houses m.v.)
 - Vores Transport (f.eks. delebiler, samkørsel, offentlig transport)
 - Vores Kommune (f.eks. generelt om kommune- og borgerinvolvering)
- Pause med forplejning (sandwich og drikkevarer)
- Samtaler om konkrete, lokale handlinger. Samtalerne foregår ved mindre borde med 4-6 personer – opdelt efter fire geografiske hovedområder. Ved hvert bord vil der være knyttet en bordformand fra Ikast-Brande Kommunes

administration eller Klima-, Natur og Bæredygtighedsudvalget. Gruppernes drøftelser skal tage udgangspunkt i nedenstående hovedspørgsmål:

- - Hvad vil vi lokalt?
 - Hvad betyder noget for os?
 - Hvad gør vi?
 - Hvilke konkrete initiativer vil vi prioritere (først)?
 - Hvordan vil vi organisere os?
 - Konkrete aftaler og næste skridt/møde
- Opsamling og afrunding.

Proces frem til den 9. september 2025

Teknik og Miljø samt Democracy X arbejder nu på at indgå aftaler med de respektive "stadeholdere" på markedspladsens stationer. Ligeledes er der allerede nu dialog med borgerforeninger og andre lokale aktører m.v. om deltagelse ved arrangementet.

Teknik og Miljø planlægger endvidere presse- og Facebookkommunikation m.v. om arrangementet inden sommerferien, med mulighed for tilmelding på kommunens hjemmeside.

Opsamling og evaluering

Teknik og Miljø foreslår, at samlet evaluering og evt. forslag til opfølgende handlinger forelægges Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalgets ved udvalgets møde i november 2025. Såfremt Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget ønsker det, kan der ved udvalgets møde i september gives en kort mundtlig opsamling og foreløbig evaluering.

Økonomi

I tillæg til rådgivning og projektledelse fra Democracy X, er der brug for allokering af midler til lokaler, forplejning, dekoration m.v. Udgifterne afhænger af deltagerantal, men forventes at ligge mellem 25.000 og 50.000 kr. Teknik og Miljø foreslår, at midlerne går fra overførte midler under "Klimaindsatser".

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 7: Sundsvej 26B, 7430 Ikast - Landzonetilladelse til udvidelse af lagerhal

01.03.03-P19-20-25

Beslutning

Udvalget beslutter at der meddeles landzonetilladelse.

Der henvises til, at de to tilbygninger er af relativ begrænset omfang i forhold til de eksisterende tilladte bygninger på ejendommen samt til, at de ligger i tilknytning til eksisterende bygninger og afskærmet af beplantning. Udvalget betoner ligeledes, at virksomhedens aktiviteter er tilknyttet landbrugsdrift.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- der meddeles landzonetilladelse til det ansøgte med henvisning til mulighed 1.

Sagsfremstilling

Beskrivelse af det ansøgte og virksomheden

AP Auto- og Maskinværksted søger om tilladelse til at opføre en tilbygning til en eksisterende hal (markeret med pink på nedenstående situationsplan) på ca. 372 m² og en lovliggørende tilladelse til en tilbygning (markeret med hvid på nedenstående situationsplan) placeret på østsiden af værkstederne på ca. 310 m². Virksomheden servicerer og reparerer biler samt landbrugs- og entreprenørmaskiner. Desuden købes, sælges og udlejes både landbrugs- og entreprenørmasker. På lageret er der reservedele til både virksomheder og private. Værkstedet blev startet op på stedet i firserne, og i 2006 blev autoværkstedet udbygget med et traktor- og landbrugsmaskinværksted. Virksomheden har i dag ca. 30 ansatte.

Ansøger oplyser, at den eksisterende hal i dag anvendes til traktorer, lastbiler og småmaskiner, der enten udlejes, bruges til at flytte andre maskiner eller venter på reparation. Hallen skal efter den ønskede tilbygning fortsat anvendes til dette formål. Derudover skal større reservedele som dæk, pumper til markvandingsanlæg mm. opbevares i hallen.

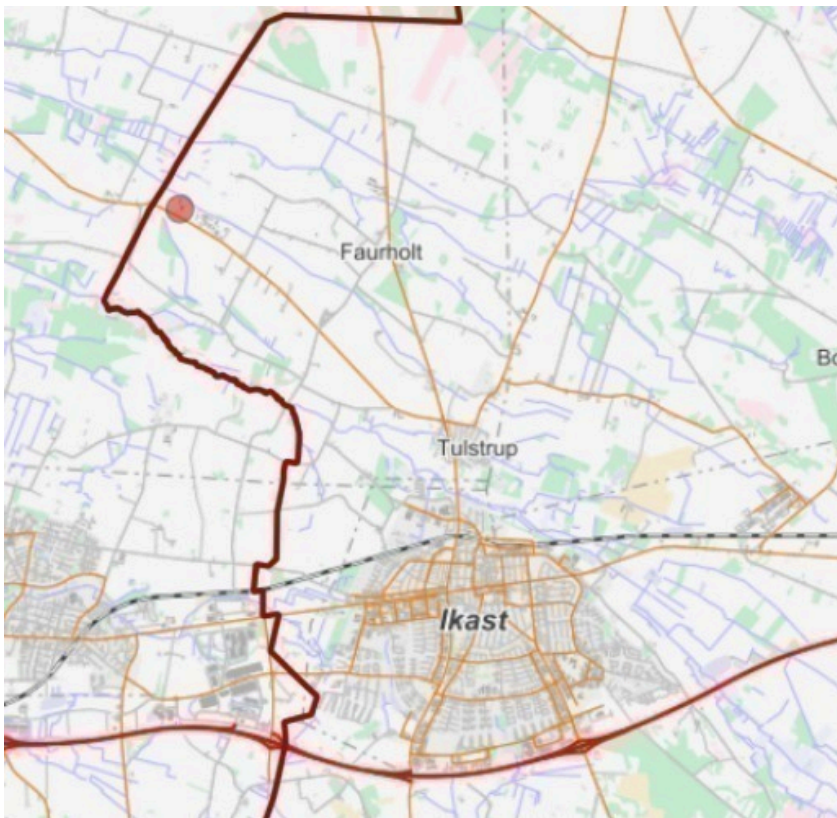
Tilbygningen på østsiden af værkstederne er opført i 2018. Tilbygningen anvendes til dækhotel, hvor kunders sommer- og vinterhjul opbevares.

Ejendommen er noteret som landbrugsejendom, men ansøger oplyser, at de ikke selv driver markerne.

Nedenstående vises en situationsplan over ejendommens bygninger og anvendelsen af dem.

Situationsplan over ejendommen (Ej målfast). Tilbygning til lagerhal er markeret med pink og dækhotellet er markeret med hvid.

Kortudsnit: Ejendommens placering. Ejendommen er markeret med en rød plet og kommunegrænsen med en mørkerød streg.

Kortudsnit: Ejendommens placering i landskabet. Ejendommen er markeret med en rød plet. Kommunegrænsen er markeret med en rød streg.

Historik

Der er givet landzonetilladelser til at opføre 3.290 m² erhvervsvirksomhed udover det erhverv, der er indrettet i en overflødiggjort driftsbygning (markeret med blå på situationsplanen).

Lovgivnings- og planlægningsmæssige forhold

Erhvervsvirksomheder

Med henblik på at skabe vækst og udvikling i landdistrikterne giver Planloven mulighed for, efter forudgående anmeldelse, at indrette håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker, liberale erhverv, forenings- og fritidsformål og en bolig samt lager- og kontorformål i overflødiggjorte landbrugsbygninger i landzone.

Ligeledes giver loven mulighed for en begrænset udvidelse af mindre virksomheder (se nedenstående beskrivelse af "mindre virksomhed") etableret i sådanne eksisterende bygninger. Virksomheder etableret i overflødiggjorte landbrugsbygninger kan udvide med op til 500 m² uden landzonetilladelse. Udvidelsen med op til 500 m² uden landzonetilladelse kan kun ske én gang pr. ejendom.

Hvis der udvides med mere end 500 m², forudsætter det en landzonetilladelse.

Større udvidelser af erhvervsvirksomheder til omfattende erhvervsvirksomheder eller regulær industri skal, i forlængelse af planlovens formål om, at det åbne land forbeholdes landbrugs-, skovbrugs- og fiskerierhvervet og friholdes for spredt bebyggelse, henvises til egentlige erhvervsområder i byzone, som er indrettet til formålet.

Det er således ikke hensigten med loven, at virksomheder, som er etableret i overflødiggjorte bygninger i det åbne land, skal kunne foretage større bygningsmæssige udvidelser på stedet. Hensigten er at give nye virksomheder mulighed for at etablere sig uden større omkostninger.

Herudover er der en række virksomheder, som af landbrugsmæssige hensyn er etableret i landzone, men som over tid har udviklet sig til erhverv uden tilknytning til landbruget, og som derfor ved en eventuel nyetablering ikke umiddelbart vil kunne nyetablere sig i landzone. Planloven hindrer ikke disse eksisterende virksomheder i at blive liggende, men væsentlige udvidelser af sådanne virksomheder skal som udgangspunkt henvises til erhvervsområder, der er udlagt til formålet.

Placering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav:

Der er visse typer virksomheder, der typisk hører hjemme i det åbne land som maskinstationer og foderstofvirksomheder, og hvor der vil være færdsel med landbrugsmaskiner til og fra virksomheden. Det gælder derimod som udgangspunkt ikke andre erhverv, der har tilknytning til jordbrugserhvervet, som f.eks. maskinfabrikker, mejerier, slagterier og entreprenørvirksomheder.

Mindre erhvervsvirksomhed:

Det afhænger af en konkret vurdering, hvornår der er tale om en "mindre virksomhed". Den hidtidige forudsætning om, at der ved en mindre virksomhed forstås en virksomhed med indtil 5 ansatte er ikke længere gældende. Det forudsættes imidlertid fortsat, at der også efter en udvidelse er tale om en mindre virksomhed.

Nabohøring i forbindelse med evt. landzonetilladelse

Projektet har ikke været i naboorientering, da tilbygningerne er vurderet at være af underordnet betydning for de nærmeste nabobeboelser.

Tilbygningen bag værkstederne vil blive opført ca. 275 meter nordvest for nabobeboelse, og tilbygningen til lagerhallen vil blive opført ca. 410 meter nordøst for en anden nabobeboelse. Teknik og Miljø vurderer, at tilbygningerne ikke umiddelbart vil være synlige fra de nærmeste nabobeboelser, da tilbygningerne er afskærmet af beplantning.

Teknik og Miljø vurderer

Der er allerede givet landzonetilladelse til at opføre værksteder, lager og personalefaciliteter på ca. 3.290 m² på ejendommen. Udvidelsen af virksomheden, der er etableret i overflødiggjorte landbrugsbygninger, har passeret de 500 m², der kan opføres uden landzonetilladelse. Teknik og Miljø vurderer, at virksomheden ikke længere er at betragte som en mindre virksomhed, men har derimod tilknytning til landbrugserhvervet.

Der er i planloven ikke nogen klar grænse for, hvor meget der kan gennemføres på baggrund af en landzonetilladelse. Det er kommunalbestyrelsen, som inden for planlovens formål og de hensyn, der ligger bag landzonebestemmelserne, skal foretage en konkret vurdering i de enkelte tilfælde. Den juridiske og faglige vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt der i konkrete tilfælde kan meddeles landzonetilladelse, vil være behæftet med en vis usikkerhed, og i landzonesager vil der altid være en vis risiko for, at Planklagenævnet ikke er enig i kommunens vurderinger i tilfælde af en eventuel påklage af kommunens afgørelse. Det vil således kunne ske, at Planklagenævnet i tilfælde af påklage vil omgøre kommunens eventuelle afgørelse om landzonetilladelse til det ansøgte - også selv om det ansøgte i sig selv i det konkrete tilfælde er af relativt begrænset omfang i forhold til de eksisterende tilladte forhold på stedet. De to tilbygninger er af relativt begrænset omfang i forhold til de eksisterende tilladte bygninger på ejendommen, og de ligger i tilknytning til eksisterende bygninger og afskærmet af beplantning. Det ansøgte vil dermed ikke medføre væsentlige ændringer i landskabsbilledet.

Udvalget har blandt andet følgende muligheder

1. Udvalget kan beslutte, at det ansøgte imødekommes med en landzonetilladelse. Der kan henvises til, at de to tilbygninger er af relativt begrænset omfang i forhold til de eksisterende tilladte bygninger på ejendommen samt til, at de ligger i tilknytning til eksisterende bygninger og afskærmet af beplantning. Det ansøgte vil dermed ikke medføre væsentlige ændringer i landskabsbilledet. Det kan samtidig tilkendegives, at virksomheden herefter ikke kan forvente at opnå yderligere landzonetilladelser til bygningsmæssige udvidelser af virksomheden.
2. Udvalget kan beslutte, at der skal meddeles afslag til det ansøgte. Dette kan begrundes med, at det ansøgte ikke vurderes at kunne rummes i en landzonetilladelse, og at der ikke ønskes etableret yderligere bebyggelse end det allerede tilladte på ejendommen. Dette indebærer, at erhvervsvirksomheden AP Auto- og Traktorværksted ikke kan udvide yderligere bygningsmæssigt på denne ejendom.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 8: Ruskærvej 3, Bording - landzonetilladelse til udvidelse af eksisterende plads til brug som oplagsplads

01.03.03-P19-2-25

Beslutning

Udvalget ønsker at der meddeles tilladelse med den begrundelse, at der er tale om en etableret virksomhed, og at der ikke vil være en væsentlig ændret aktivitet ved ejendommen efter udvidelsen.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- der meddeles afslag på ansøgningen om landzonetilladelse til at inddrage yderligere ca. 4.250 m² areal til eksisterende knuse- og oplagsplads.

Sagsfremstilling

Baggrund/forhistorie

Den 17. april 2024 (pkt. 11) vedtog Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget, at en ansøgning om landzonetilladelse til at inddrage yderligere 4.250 m² areal til eksisterende 6.000 m² knuse- og oplagsplads ved Ruskærvej 3, Bording, skulle sendes i nabohøring.

Sagen, inkl. høringssvar, blev efterfølgende behandlet i Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget den 12. juni 2024 (pkt. 5). Udvalget fulgte indstillingen og besluttede, at meddele afslag på ansøgningen om landzonetilladelse til at inddrage yderligere 4.250 m² areal til eksisterende 6.000 m² knuse- og oplagsplads.

Dagsordenspunkterne inkl. beslutning kan ses i bilag 1 og 2 til sagen.

Ny ansøgning

Ansøger fik - jævnfør ovenstående - i 2024 afslag på at inddrage et ca. 4.250 m² stort areal til sin eksisterende ca. 6.000 m² store knuse- og oplagsplads. På den udvidede del af pladsen skulle der alene sorteres uforurennet jord og sand til genbrug. Ansøger oplyste, at der maksimalt ville blive oplagret 6.000 m³ sand og jord, med en maksimal højde på seks meter.

Ansøger har efterfølgende udtrykt ønske om tilpasninger af det tidligere ansøgte. Ansøger søger nu om, at arealet, som ønskes inddraget til den eksisterende oplags- og knuseplads, alene skal være til oplagsformål (oplag af ren jord/sand) - der skal således ikke foregå nedknusnings- og sorteringsaktiviteter inden for det nye (sydlige) område. I nærværende ansøgning er der tale om en halvering af det tidligere ansøgte oplag - der vil nu maksimalt blive oplagret 3.000 m³ sand og jord på det ansøgte areal, som har samme størrelse som det tidligere ansøgte. Det ansøgte areal fremgår af nedenstående kortudsnit:

Kortudsnit: Det ansøgte areal er vist med rød skravering (ej målfast).

Teknik og Miljø har forstået det således, at der efter tilpasningen af det tidligere ansøgte, nu søges om, at der på det ansøgte nye areal alene vil være midlertidigt oplag af ren/ikke-forurenet projektjord (herunder sand), som tages med hjem til adressen fra konkrete projekter ved den enkelte arbejdsdags ophør. Efter en relativ kortvarig opbevaring på arealet, vil det pågældende jord/sand blive taget med ud til andre konkrete projekter, som virksomheden forestår, og anvendt i forbindelse med sådanne projekter, hvor der måtte være behov for indbygning af ren jord/sand. Det midlertidige oplag vil fortsat have en højde på op til seks meters højde over terræn, og vil være afskærmet fra ejendommens omgivelser af eksisterende jordvolde og beplantning.

Nabohøring

Der har ikke været foretaget yderligere nabohøring i sagen.

Teknik og Miljø vurderer

Da der er tale om samme areal som tidligere ansøgt, men til brug for et mindre oplag, vurderer Teknik og Miljø fortsat, at det ansøgte ikke er lokalplanpligtigt.

Teknik og Miljø vurderer fortsat, at det ansøgte - på trods af et mindre oplag - stadig strider mod planlovens landzonebestemmelser og klagenævnspraksis på området. Jævnfør vejledningen om landzoneadministration, skal entreprenørvirksomheder - som altovervejende hovedregel - henvises til udlagte erhvervsområder i byzone. Det samme gør sig gældende for større udvidelser af erhvervsvirksomheder, som set i forlængelse af planlovens formål om, at det åbne land skal forbeholdes landbrugs, skovbrugs- og fiskerierhvervet og friholdes for spredt bebyggelse, skal henvises til egentlige erhvervsområder i byzone, som er indrettet til formålet.

Der findes en række virksomheder, som af landbrugsmæssige hensyn er blevet etableret i landzone, men som over tid har udviklet sig til erhverv uden tilknytning til landbrugs, skovbrugs- og fiskerierhvervet, og som derfor ikke umiddelbart ville have kunnet nyetablere sig i landzonen i dag. Planloven forhindrer ikke disse virksomheder i at blive liggende, men væsentlige udvidelser af sådanne virksomheder skal som udgangspunkt henvises til udlagte erhvervsområder. Teknik og Miljø vurderer, at der er tale om en væsentlig udvidelse, når den eksisterende plads på 6.000 m² ønskes udvides med ca. 4.250 m².

Udvalget har blandt andet følgende muligheder

1. Udvalget kan beslutte, at der skal meddeles afslag på det ansøgte med den begrundelse, at der er tale om en større udvidelse af virksomhedens oplagsplads, og at udvidelsen derfor skal henvises til et erhvervsområde, der er udlagt til formålet.
2. Udvalget kan beslutte, at der skal meddeles landzonetilladelse til det ansøgte med den begrundelse, at der er tale om en etableret virksomhed, og at der ikke vil være en væsentlig ændret aktivitet ved ejendommen efter udvidelsen.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Bilag

Dagsordenspunkt Ruskærvej 3, Bording - behandlet på mødet den 17. april 2024

Dagsordenspunkt Ruskærvej 3, Bording - behandlet på mødet den 12. juni 2024

Punkt 9: Høringssvar til genbesøg af statens vandområdeplaner 2021-2027

09.00.07-K04-1-25

Beslutning

Vedtaget.

Behandlingsforløb

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget 18. juni 2025

Indstilling

Teknik- og Stabsdirektøren indstiller, at

- Teknik og Miljø indsender høringssvar med en bemærkning om, at vandområdeplanernes tilstandsvurdering generelt er mangelfuld.

Sagsfremstilling

Høringen af Genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027 og medfølgende vandløbsindsatser er præsenteret for udvalget den 2. april 2025 (pkt. 11) og taget til efterretning.

Som meddelt på udvalgets møde den 2. april 2025 har Ministeriet for Grøn Trepert sendt udkast til genbesøget af vandområdeplanerne for tredje planperiode ("genbesøget") med tilhørende bekendtgørelser, vejledning og miljørapport og data i seks måneders høring frem til 20. juni 2025. Det er udelukkende ændringerne i vandområdeplanerne, bekendtgørelser, miljørapport og MiljøGIS, der er omfattet af høringen.

Link til høring af udkast til vandområdeplanerne 2021 - 2027(genbesøg):
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/69540>.

På vandløbsområdet er der for Ikast-Brande Kommunes vedkommende i udkastet udpeget fem nye vandløbsindsatser og en søindsats, hvor Ikast-Brande Kommune er den primære ansvarlige kommune for indsatsens gennemførelse. Det drejer sig om åbning af en rørlagt strækning i Hyvild Bæk, fire strækningsbaserede restaureringer i Isen Bæk, Kvindebæk, Sognegrøften og Bæk ved Ringstrup på samlet knapt 12 kilometer samt sørestaurering af Kragssø ved Hampen på 3,2 ha.

Dertil kommer fire vandløbsindsatser og en søindsats, der ligger på kommunegrænsen, men hvor en nabokommune er ansvarlig for indsatsens gennemførelse. I disse tilfælde yder Ikast-Brande Kommune bistand til opgavens løsning i nødvendigt omfang. Det drejer sig bl.a. om en indsats i Karstoft Å til fjernelse af ti betonreguleringsstyr samt om sørestaurering af Thorup Sø.

Indsatserne er udpeget i vandløb, hvor der p.t. ikke er målopfyldelse (god økologisk tilstand) og med henblik på at skabe målopfyldelse. Indsatserne finansieres 100%, som det hidtil har været gældende, gennem de statslige støtteordninger til gennemførelse af vandområdeplanindsatserne.

Overordnet gælder for de samlede vandområdeplaner, at tilstandsvurderingen for en række kvalitetselementer er mangelfuld. Det betyder blandt andet, at det beslutningsgrundlag, som foreligger og skal danne basis for kommunernes sagsbehandling, er utilstrækkeligt. P.t. indsamles og forekommer primært data for kvalitetselementet benthiske invertebrater (smådyr, som f.eks. tanglopper og insektlarver), mens data for de resterende kvalitetselementer som f.eks. fisk og vandplanter er mangelfuld. Da fisk og vandplanter er mere følsomme for en eventuel påvirkning, vil der i mange tilfælde således ikke foreligge en retvisende tilstandsvurdering. Tilstandsvurderingen vil fremstå som værende bedre, end den aktuelt er, hvis alle kvalitetselementer medregnes.

Teknik og Miljø opfordrer som høringssvar derfor staten til at foretage tilstandsvurderinger for alle vandområder baseret på data for de nødvendige kvalitetselementer.

Budgetmæssige konsekvenser

Ingen.

Punkt 10: Åbne meddelelser

00.22.04-P00-4-24

Direktør

Status for vandområdeplanindsats i Skjern Å ved MES Sø

De planlagte geotekniske undersøgelser af jordbunds- og grundvandsforhold ved MES Sø er nu gennemført og afrapporteret sammen med den rådgivende ingeniør COWI. Undersøgelsen er gennemført for at belyse en eventuel risiko for sætninger af jordlagene i forbindelse med en eventuel nedlæggelse af MES Sø, idet sætninger kan medføre skade på bl.a. bygninger. Der er undersøgt syv relevante lokationer ved bygninger og tekniske anlæg beliggende ved søen, herunder ved MES-bygningerne, ved 10/50 kV-transformerstationen og ved vejbroen (Ejstrupholmvej) øst for MES Sø.

Undersøgelserne er baseret på historiske kort, hydrologiske kort, jordartskort, højdekort samt boringsdatabaser ved GEUS, Ikast-Brande Kommune og COWI. Derudover har Teknik og Miljø sammen med COWI i februar/marts 2025 udført yderligere fem styk supplerende geotekniske borer i området, blandt andet ved MES-bygningerne og 10/50 kV-transformerstationen. De syv undersøgte lokationer fremgår af nedenstående kort.

COWI konkluderer, at vandstanden kan sænkes ved tømning af søen som planlagt uden risiko for lokationerne 1, 2, 3, 4 og 6.

Det samme gælder for lokationerne 5 og 7, men under følgende forudsætninger: På lokation 5 er de tidligere bygninger revet ned i 2023/2024. Skal der opføres nye bygninger – inden søen nedlægges – bør der foretages en geoteknisk undersøgelse (en boring) i umiddelbar tilknytning til eventuelle nye bygningers placering.

På lokation 7 ved Arvadgård bør vandet ikke sænkes mere, end hvad der naturligt sker af variationer i vandspejlskoten. Dvs. omkring 20 cm. Det samme gør sig gældende, hvor Ejstrupholmvej krydser Skjern Å øst for MES Sø. Vejbroen er funderet på pæle af gran og tåler derfor ikke sænkninger af vandspejlet udover den naturligt forekommende variation.

Teknik og Miljø har under udarbejdelse af det aktuelle løsningsforslag 3 allerede forudsat, at vandstanden ikke sænkes, hvor Skjern Å løber ind i MES Sø ved Arvadgård eller helt oppe ved Ejstrupholmvej. De geotekniske undersøgelser giver således ikke anledning til at ændre på byrådets beslutning om at arbejde videre mod en gennemførelse af løsningsforslag tre til etablering af faunapassage i Skjern Å ved MES Sø.

Status for behandling af ansøgning om miljøgodkendelse samt etablering af faunapassage ved Agerskov Dambrug

Udvalget er løbende orienteret om sagen ved Agerskov Dambrug ved Karup Å med hensyn til den udpegede vandområdeplanindsats til etablering af faunapassage ved dambrугets stemmeværk samt dambrугets ansøgning om

miljøgodkendelse, senest på udvalgsrådet den 22. januar 2025. Sagen behandles i to parallelle spor; vandområdeplanindsatsen og miljøgodkendelsen.

Vandområdeplanindsatsen

Teknik og Miljø har som beskrevet i dagsordenen af 22. januar 2025 ansøgt og modtaget tilsagn om støtte fra Fiskeristyrelsen på i alt ca. 650.000 kr. til projektering og anlægsarbejde i forbindelse med etablering af faunapassage ved opstemningen til Agerskov Dambrug i Karup Å.

Med hensyn til etablering af faunapassage er sagen identisk med sagen i Skjern Å ved MES Sø. Projektet behandles efter vandløbsloven og mod erstatning for dokumenterbare tab.

I tilfældet med Agerskov Dambrug vil tabet udgøres af prisen for at etablere en pumpeløsning til indtag af vand som alternativ til stemmeværket. Teknik og Miljø har derfor udarbejdet et overslag på etablering af en pumpeløsning sammen med Holt Consulting. Med udgangspunkt i prisoverslaget har Teknik og Miljø tilbudt Agerskov Dambrug en aftale om overtagelse af opstemningsretten. Aftalen er gjort betinget af, at den fulde erstatning – på samme måde som anlægsudgifterne – kan hjemses gennem de statslige støtteordninger. Et eventuelt køb eller en erstatning dækkes således af de statslige støtteordninger til erstatninger.

Dambrugets advokater Kromann Reumert og dambrugets tekniske konsulent Jens Kristian Nielsen har imidlertid takket nej til tilbuddet.

Teknik og Miljø planlægger derfor at indbringe erstatningssagen for taksationskommissionen, så prisen på opstemningsretten kan blive fastsat. Skal erstatningssagen behandles af flere instanser, kan der gå 2-3 år, inden vandløbsprojektet kan vedtages efter vandløbsloven. Når erstatningen for opstemningsretten efterfølgende er kendt, kan der indledes en dialog med miljøstyrelsen, hvorvidt erstatningsbeløbet er omkostningseffektivt og kan hjemses gennem støtteordningerne.

Hvis kommunen kan opnå fuld finansiering, vedtages projektet efter vandløbsloven. Hvis kommunen ikke kan opnå finansiering af erstatningen, er kommunen automatisk fritaget for at gennemføre indsatsen.

Hvis vandløbsprojektet påklages i forbindelse med vedtagelsen, kan der gå yderligere 1-2 år, inden projektet kan gennemføres.

Miljøgodkendelse

Dambruget fastholder ønsket om behandling af ansøgningen om miljøgodkendelse i sin nuværende form. Det betyder, at miljøgodkendelsen i givet fald skal omfatte tilladelse til udledning af ca. 9.937 kg kvælstof og 748 kg fosfor til Karup Å og Skive Fjord/Limfjorden. Jævnfør vandområdeplanerne er der ikke målopfyldelse i Karup Å, og i tilknytning til Skive Fjord ligger flere habitatområder, hvor der ikke er gunstig bevaringsstatus.

Dambruget mener ikke, at ansøgningen om miljøgodkendelse er screeningspligtig i forhold til bestemmelserne i VVM-, habitat- og vandrammedirektiv.

Da dambruget ikke tidligere er miljøgodkendt, er Teknik og Miljø modsat dambruget af den opfattelse, at der skal foretages en screening og påtænker at foretage denne snarest. Hvis dambruget er uenige i en screeningsafgørelse, kan de påklage afgørelsen til det pågældende klagenævn.

Punkt 11: Lukket: Lukkede meddelelser

00.22.04-P00-4-24